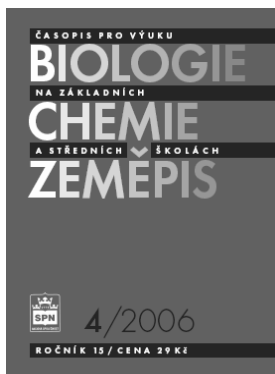

VÝUKA CHEMIE

Časopis BIOLOGIE–CHEMIE–ZEMĚPIS

Do 15. ročníku vstoupil letos časopis BIOLOGIE–CHEMIE–ZEMĚPIS, který pro učitele na základních a středních školách vydává nyní SPN – pedagogické nakladatelství, akciová společnost.

Časopis má za sebou jen krátkou minulost ve srovná-

ní s Chemickými listy, které letos slaví sté výročí. Slovo chemie však není ve středu jeho názvu jen z hlediska abecedy.

Poté, co v roce 1990 přestal vycházet známý časopis Přírodní vědy ve škole, podílel se na vytváření našeho prvního – průzkumného – čísla a následně koncepce časopisu docent Karel Holada z Katedry chemie a didaktiky chemie Pedagogické fakulty UK v Praze (témata – Informatizovaná společnost, Informatizace pedagogiky chemie, dále seriál Fousaté pokusy aj.). Do časopisu pak zaslali příspěvky další spolupracovníci z pedagogických a přírodovědeckých fakult našich univerzit – především z Brna, Olomouce, Ostravy a Hradce Králové (chemici, biologové, geologové, ekologové, geografové), přispěvateli se také stali specialisté z různých ústavů Vysoké školy chemicko-technologické v Praze, Ostravě, pracovníci některých chemicky zaměřených průmyslových závodů a samozřejmě učitelé.

Touto informací bychom nejen chtěli poděkovat všem chemikům, kteří si našli čas pro spolupráci s časopisem bez impakt factoru, ale současně vyzvat ke spolupráci ještě širší „chemickou veřejnost“. Jde nám všem nejen o podnícení a udržování zájmu dětí a mládeže o chemii jako obor, ale i o bourání falešných představ o chemizaci, vyvolávaných deformovanými informacemi a klamnou reklamou. Směr našeho úsilí vyjádřený třeba heslem – od chemofobie k chemizaci – by měl jasnými argumenty prokazovat, že chemizaci chápeme jako rozumné pronikání nejen chemických přípravků, ale i chemic-

kých metod, vědomostí a dovedností do všech oborů lidských činností i do soukromého života lidí.

Dnes, v době uvolněné kreativity učitelů a škol v souvislosti s vytvářením školních vzdělávacích programů (ŠVP), jsou zvláště přínosné názory chemiků na to, co by mělo zůstat ve vyučovacím předmětu chemie zejména na základní škole, co by se naopak mohlo vyřadit, jakou funkci by tu chemie měla mít, jak ji koncipovat. Přispěli bychom tím k větší oblíbenosti chemie, která si to vzhledem ke svému významu zaslouží.

Nesnadnost tohoto „úkolů“ (a není to úkol právě nový) je zvláště v tom, že „obsah“ chemie je nutné zkoordinovat zejména s fyzikou a ještě více s přírodopisem (biologií, ekologií) – řečeno módními termíny – dosáhnout integrace v rámci environmentálního vzdělávání.

Obecně se o tom dá dobře mluvit i psát, ale konkrétně je to horší. Stačí příklad DNA – co všechno se musí žák naučit, aby dosáhl požadované kompetence? (nebo to brát jako nové „slovičko“ v cizím jazyce?)

V časopisu usilujeme o koordinaci z hlediska výkladu „mezipředmětových“ pojmů, použitých termínů (včetně pravopisu) po celou dobu jeho existence, ale rozpory více či méně přetrvávají. Odborníci si rozumějí, a tak se dítěti předkládá určitý pojem v různých předmětech v několika slovních podobách. Je to nezbytné? Konkrétním příkladem jsou třeba chemické názvy organických sloučenin podle posledního doporučení IUPAC i jejich pravopis v chemii a biologii. V tomto směru zástupci chemických a biologických společností (i jazykového ústavu) nekomunikují – zřejmě by se nedohodli, škoda času. Nežádoucí heterogenita pro žáky v této oblasti přetrvává, i když se jí snaží alespoň zmírnit někteří autoři učebnic nebo redaktoři.

Doufáme, že tato informace inspiruje k odezvě alespoň některé čtenáře Chemických listů. Články do časopisu B–CH–Z lze zaslat na adresy: SPN – pedagogické nakladatelství, a. s., Ostrovní 30 110 00 Praha 1, spn@spn.cz nebo předem do redakce zavolat (č. tel.: 224 931 448). Autor článku připojí své nacionále, adresu bydliště (také e-mailovou adresu), rodné číslo a po zařazení článku č. účtu pro zaslání „symbolického“ honoráře.

*PaedDr. Miloslava Svobodová,
redaktorka časopisu*